

ASIA Poliisilaitoksen menettely takavarikkoasiassa**KANTELU**

Kantelija on 6.10.2018 oikeuskanslerille osoittamassaan kantelussa kertonut, että poliisiviranomaiset olivat perusteettomasti takavarikoineet hänen moottoripyöränsä. Kertomansa mukaan kantelija ei ollut saanut asiaan liittyviin tiedusteluihinsa tyydyttävää vastausta asiasta vastuussa olleelta Itä-Uudenmaan poliisilaitokselta. Jonkun ajan kuluttua moottoripyörä oli kuitenkin palautettu kantelijalle. Kantelijan kertoman mukaan poliisit olivat keskustelleet asiasta vain hänen puolisonsa kanssa, vaikka moottoripyörä oli hänen itsensä omistama.

SELVITYS

Poliisihallitus on antanut lausunnon, johon on liitetty Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen poliisipäällikön, rikosylikomisarion, rikoskomisarion, rikosylikonstaapelin ja vanhemman konstaapelin selvitykset.

Käytettävissä on ollut kaksi tutkintailmoitusta ja niihin liittyvät tutkinnan päätökset.

RATKAISU

Tapahtumatietoja

Rahoitusyhtiö oli 4.6.2018 pyytänyt poliisia tutkimaan, oliko eräiden yhtiöiden nimissä syyllistetty rikoksiin, viemällä ajoneuvoja maasta vastoin sopimusehtoja. Ilmoituksen liitteessä oli lueteltu useita suhteellisen arvokkaita henkilöautoja ja kantelijan omistama moottoripyörä. Yhteistä ajoneuvoille oli, että rahoittajana oli tutkintapyynnön tekijä. Muun muassa kantelijan puolison epäiltiin erään yhtiön omistajana liittyvän tapahtumiin.

Itä-Uudenmaan poliisilaitos etsintäkuulutti kaikki mainitut ajoneuvot. Sisä-Suomen poliisilaitos löysi kantelijan moottoripyörän pysäköitynä Tampereelta 20.6.2018 ja hinautti sen Tam-

pereen pääpoliisiasemalle. Moottoripyörä palautettiin kantelijalle 10.7.2018, kun oli käynyt ilmi, ettei ollut aihetta epäillä mitään siihen liittyvää rikosta.

Oikeusohjeita

Pakkokeinolain 7 luvun 1 momentin mukaan esine, omaisuus tai asiakirja voidaan takavarikoida, jos on syytä olettaa, että sitä voidaan käyttää todisteena rikosasiassa, se on rikoksella joltakulta viety tai se tuomitaan menetetyksi. Saman luvun 7 §:n mukaan takavarikoimisesta tai asiakirjan jäljentämisestä päättää pidättämiseen oikeutettu virkamies tai tuomioistuin syytettä käsitellessään.

Pakkokeinolain 7 luvun 9 §:n 1 momentin mukaan esineen, omaisuuden tai asiakirjan haltuunottamisesta takavarikoimista tai jäljentämistä varten on viipymättä ilmoitettava sille, jonka luona esine, omaisuus tai asiakirja on otettu haltuun, jos hän ei ole ollut paikalla haltuunoton tapahtuessa. Tarvittaessa haltuunottamisesta on ilmoitettava muullekin henkilölle, jonka esineestä, omaisuudesta tai asiakirjasta on kyse. Siitä on ilmoitettava myös kirjeen, paketin tai muun vastaavan lähetyksen vastaanottajalle ja lähettäjälle, jos heidän osoitteensa on tiedossa.

Mainitun pykälän 2 momentin mukaan ilmoituksen tekemistä voidaan pidättämiseen oikeutetun virkamiehen päätöksellä siirtää enintään viikko haltuunottamisesta, jos tärkeä tutkinnallinen syy sitä vaatii. Sen jälkeen tuomioistuin saa mainitun virkamiehen pyynnöstä päättää ilmoituksen siirtämisestä enintään kaksi kuukautta kerrallaan. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viipymättä esitutkinnan päätyttyä. Määräajan pidentämistä koskeva pyyntö on tehtävä tuomioistuimelle viimeistään viikkoa ennen määräajan päättymistä. Tuomioistuimen on otettava määräajan pidentämistä koskeva asia käsiteltäväksi viipymättä ja ratkaistava se määräajan kuluessa.

Pakkokeinolain 7 luvun 12 §:n 1 momentin mukaan esineen, omaisuuden ja asiakirjan takavarikoimisesta sekä asiakirjan jäljentämisestä on ilman aiheetonta viivytystä laadittava pöytäkirja. Siinä on riittävästi mainittava takavarikoimisen tai jäljentämisen tarkoitus, selostettava takavarikoimiseen tai jäljentämiseen johtanut menettely, yksilöitävä takavarikon kohde tai jäljennetty asiakirja sekä ilmoitettava oikeudesta saattaa takavarikko tai jäljentäminen tuomioistuimen tutkittavaksi.

Mainitun pykälän 2 momentin mukaan jäljennös pöytäkirjasta on viivytyksettä toimitettava sille, jonka esine, omaisuus tai asiakirja on takavarikoitu tai jäljennetty. Pöytäkirjan jäljennöstä ei toimiteta sinä aikana, jona ilmoitus haltuunottamisesta on siirretty 9 §:n 2 momentin nojalla.

Pakkokeinolain 7 luvun 14 §:n 1 momentin mukaan takavarikko on kumottava niin pian kuin se ei ole enää tarpeen.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Poliisihallitus toteaa Itä-Uudenmaan poliisilaitokselta hankkimansa selvityksen perusteella laatimassaan lausunnossa, että takavarikko vaikuttaa olleen perusteeton ja että puutteita on havaittu sen kirjaamisessa. Moottoripyörän haltuunotto oli tapahtunut 20.6.2018, mutta siihen liittyvät päätökset oli tehty vasta 10.7.2018, eli pyörän palautuksen yhteydessä. Pakkokeinolain takavarikolle asettamia kirjaamistoimiin liittyviä viivytyksettömyysvaatimuksia ei ole noudatettu. Selvittämättä on jäänyt, onko takavarikosta ilmoitettu ajoneuvon omistajalle pakkokeinolain edellyttämällä tavalla.

Yhdyn Poliisihallituksen lausunnossaan esittämään arvioon.

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

Kiinnitän Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen huomiota huolellisuuteen ja tarkkuuteen pakkokeinoin noudattamisessa päätettäessä rikostutkintaan liittyvien esineiden takavarikoimisesta, etsintäkuuluttamisesta ja haltuunottamisesta.

Lähetän päätökseni tiedoksi Poliisihallituksen kautta Itä-Uudenmaan poliisilaitokselle sekä selvityksiä antaneille poliisimiehille.

Kantelijalle toimitetaan tämän päätöksen ohessa kopiot hankituista selvityksistä.

Muihin toimenpiteisiini kantelu ei anna aiheutta.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Tom Smeds

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
